

ONDERWIJS AAN NIEUWKOMERS

Adviezen en tips

**STERKE
KINDEREN**
SAMENWERKINGSVERBAND
VO NOORD-KENNERLAND

Aanbevelingen onderwijs aan nieuwkomers

Voor vluchtelingenjongeren of 'nieuwkomers' is het niet eenvoudig passend voortgezet onderwijs te realiseren. De zwakke taalbeheersing is een probleem. Daarnaast kunnen nieuwkomers hun motivatie verliezen door slechte schoolresultaten en verkeerde plaatsing op grond van hun taalproblemen. Een derde mogelijke belemmering is de verhoogde kans op psychopathologie door hun migratiegeschiedenis.

Welke ondersteuning is nodig om nieuwkomers voortgezet onderwijs op maat te kunnen bieden? Wat werkt voor nieuwkomers in onderwijs? Wat kunnen professionals op school doen? In deze factsheet de belangrijkste adviezen tips op een rij.

De aanbevelingen zijn gebaseerd op het onderzoek 'Vluchtelingenjongeren in het voortgezet onderwijs' van Luuk Herman en Han Bart in opdracht van het Samenwerkingsverband vo Noord-Kennemerland. Kijk voor meer informatie op www.swvnk.nl/professionals/nieuwkomers.

Wat werkt voor nieuwkomers in onderwijs?

1. Doorstroom

Voor een goede doorstroom moeten nieuwkomers goed geïnformeerd worden over het voortgezet onderwijs in Nederland.

- Informeer nieuwkomers bij intake over de verschillende onderwijsniveaus en de doorstroommogelijkheden.
- Stel hoge, maar wel reële verwachtingen. Veel nieuwkomers stromen door naar een te laag onderwijsniveau. Opstroming komt niet vaak voor.
- Zorg voor een gefaseerde doorstroming. Organiseer meeloopdagen voor nieuwkomers. Laat nieuwkomers een logboek bijhouden over ervaringen en vragen.
- Laat wanneer mogelijk nieuwkomers doorstromen vanuit een taalklas die zich binnen de school bevindt. Dit verkleint de overgang en bevordert de aanpassing.
- Begeleid nieuwkomers wekelijks en evalueer de resultaten met behulp van een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).

2. Taalbeheersing

Op het voortgezet onderwijs blijkt de woordenschat van nieuwkomers vaak onvoldoende ontwikkeld om klassikale instructies te begrijpen. Met name bij talige vakken, zoals biologie en geschiedenis, waarbij operationalisaties van begrippen een vereiste zijn, ervaren nieuwkomers veel problemen. Nieuwkomers hebben hierdoor veel moeite met schoolwerk.

- Plaats zo min mogelijk nieuwkomers bij elkaar in de klas.
- Zorg voor extra taalondersteuning in de les. Bied daarnaast de mogelijkheid om buiten de les talige en vakinhoudelijke vragen te stellen.
- Focus expliciet op leerstrategieën zoals woordjes leren of samenvattingen schrijven. Dit bevordert de zelfstandigheid van de nieuwkomers.
- Geef voortijdig instructies en uitleg over de komende les (pre-teaching).
- Zorg voor aangepaste vakkenpakketten, toetsen en toetsroosters.
- Zorg voor compenserende middelen zoals woordenboeken, vertaalapps en woordenlijsten.
- Zorg dat nieuwkomers contextuele ervaring van de Nederlandse taal kunnen opdoen door met Nederlandse leerlingen samen te werken bij opdrachten en projecten.

3. Veerkracht

De mate waarin een nieuwkomer zich veilig en vertrouwd voelt in zijn of haar nieuwe leeromgeving draagt voor een groot gedeelte bij aan het schoolsucces.

- Zorg dat nieuwkomers professionele begeleiding kunnen krijgen op het gebied van sociaal-emotionele problematiek.
- Zet een buddysysteem op waarbij nieuwkomers sociaal begeleid worden door reguliere leerlingen.
- Bied nieuwkomers de mogelijkheid deel te nemen aan buitenschoolse activiteiten en clubs, zoals een voetbalclub of dansvereniging.

Wat kunnen professionals op scholen doen?

1. Doorstroom

Voor een goede doorstroom is de informatie over nieuwkomers die ontvangende scholen vanuit de taalklas krijgen erg belangrijk.

- Maak als ontvangende school bij de intake gebruik van achtergrondinformatie over de nieuwkomers (didactiek, sociaal-emotionele ontwikkeling en migratiegeschiedenis).
- Versterk het oudercontact met vertalers en tolken.
- Stimuleer een warme overdracht tussen taalklas en ontvangende school.
- Zorg voor een centrale regievoerder binnen de school die alle nieuwkomers kent en ze regelmatig spreekt en coacht, bij voorkeur één keer per week.
- Stel voor de nieuwkomer leerdoelen op en evalueer deze met behulp van een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).

2. Taalbeheersing

Docenten hebben vaak niet de tijd of de kennis om nieuwkomers extra aandacht te geven als er taalproblemen zijn.

- Zet extra personeel in voor de begeleiding van nieuwkomers op het gebied van taal en vakinhoudelijk taalgebruik, zowel in de klas als buiten de klas.
- School reguliere docenten bij in NT2.
- Zorg voor intervisie en expertisedeling tussen docenten uit de taalklas en reguliere docenten.

3. Veerkracht

Nieuwkomers vinden het vaak niet prettig zelf te vertellen over hun migratiegeschiedenis. Ze zijn bang taalfouten te maken of vinden het niet prettig om eraan herinnerd te worden. De taak ligt bij docenten om deze drempel te verlagen. Zij moeten de klas voorbereiden op de komst van de nieuwkomer en de groepsdynamiek in de klas in de gaten houden.

- Stimuleer samenwerkingsopdrachten en projecten tussen reguliere leerlingen en nieuwkomers.
- Organiseer lessen of activiteiten die het contact tussen nieuwkomers en reguliere leerlingen stimuleren.

4. Extra begeleiding

Docenten en mentoren vinden het lastig sociaal-emotionele problematieken van nieuwkomers te herkennen, in te schatten en te bespreken.

- Zorg voor een centraal binnenschools informatiepunt die professionals ondersteunt als het gaat om nieuwkomersproblematiek en uitstroombmogelijkheden.
- Zorg dat een psycholoog/orthopedagoog handelingsadviezen kan geven aan de professionals.
- School waar mogelijk professionals bij in Traumasensitief Lesgeven (TSL).

Nieuwkomers zijn erg gemotiveerd om deel te nemen aan het voortgezet onderwijs. Ze willen bouwen aan hun toekomst en beschouwen beheersing van de Nederlandse taal en verbondenheid met hun nieuwe omgeving als centrale factoren in het integratieproces. Bovenstaande adviezen en tips kunnen helpen deze aspecten te bevorderen.

Onderwijs aan nieuwkomers

Inhoud

In 3 modules komt "onderwijs aan nieuwkomers en/of anderstalige jongeren" uitgebreid aan de orde. De eerste module gaat over groepsdynamiek op drie niveaus. Het thema van de tweede module is traumasensitief lesgeven; welk gedrag komt voort uit trauma en welk gedrag is "gewoon" jongeren-/pubergedrag? De derde module gaat over toekomstperspectief, motivatie en oriëntatie (LOB).

Resultaat

Na deze training weet u de vertaalslag te maken naar de dagelijkse praktijk in het omgaan met de diversiteit bij deze jongeren. U leert trauma gerelateerd gedrag signaleren en hoe u hier als persoon en professional mee om kunt gaan. Zonder dat u de taken en verantwoordelijkheden van een hulpverlener op u neemt. Ook leert u samen met jongeren motivatiestrategieën en stappenplannen te ontwikkelen.

Voor wie?

Professionals die in contact zijn met nieuwkomers en/of anderstalige jongeren, zoals docenten, coaches, mentoren, teamleiders, ondersteuningscoördinatoren en trajectbegeleiders. Maximaal 25 deelnemers.

Trainer

Trainers van Respect Education Foundation

Programma

Aantal bijeenkomsten: 3
Tijdstip: 16.00-20.00 uur
Data: 31 oktober,
26 november 2019
en 30 januari 2020

**STERKE
KINDEREN**
SAMENWERKINGSVERBAND
VO NOORD-KENNERLAND

STERKE KINDEREN

SAMENWERKINGSVERBAND VO NOORD-KENNEMERLAND

Samenwerkingsverband vo Noord-Kennemerland is met negen scholen verantwoordelijk voor een passende onderwijsplaats voor zo'n 15.000 leerlingen in het voortgezet (speciaal) onderwijs in de regio Noord-Kennemerland. Het samenwerkingsverband streeft ernaar dat alle leerlingen een diploma behalen of een passende en duurzame plek op de arbeidsmarkt en/of in de maatschappij innemen.